

De Wondere Vogelwereld van O.C. Hoymeyer.

Schreppel

Creppia creppius L 32 cm

Uitgestorven. Was algemeen voorkomende bewoner van de bloemrijke, kruidige velden, doch kon evengoed op de drogere heide en verdorde hoogveenvlaktes met laagblijvende heesters en ander struikgewas worden aange troffen.

Sierlijke echte langsnavelachtige. Verenkleed overwegend vuilwit met rossig bruine stuit en redelijk lange staart. Derde staartpen alsmede de zwaardere vleugelpennen kunnen helderrood kleuren. Zie spitse gitzwarte steekstokvormsnavel en de lange, roze poten.

Maaltijd bestond meest uit knoppen, zaden, bessen en ander vegetarisch aanbod. Voorafgaand aan de baltsperiode met de daaruit voortvloeiende, nogal langdurige, inspannende paring, ging de Schreppel echter over op een calorierijker menu van wormen, rupsen, larven, geleedpotigen zoals sprinkhanen, krekels, kreeftachtigen en spinnen. In de nattere biotopen met plas en ondiepe poelen vormden kleine vissen, kikkers, salamanders en jonge ringslangen een welkome variatie.

In deze 'pre-baltstijd', kon met name het wijfje een aanzienlijke gewichtstoename vertonen. De vergrote lichaamsomvang met de vette, hangende onderbuik was namelijk onmisbaar bij het uitbroeden van de twee, soms zelfs drie, nogal omvangrijke legsels, welk ieder uit tussen de vijftien en twintig roestbruine eieren bestond. Een enkel paartje kon per broedseizoen dan ook wel voor gemiddeld vijftig nakomelingen zorgen.

De smakelijkheid en de relatief ruime vleesaanhang van de Schreppel hebben ertoe bijgedragen dat

deze al sinds mensenheugenis fanatiek bejaagd werd. De bereidingsbeschrijvingen en recepten stammen vaak al uit de vroege middeleeuwen en de Schreppel stond door de jaren heen in vele variaties op tafel bij zowel de arme als de meer gefortuneerde mens.

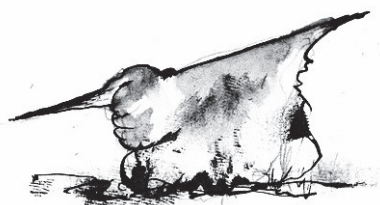
Ondanks het aanpassingsvermogen qua biotoop en de garantie voor een jaarlijkse ruime aanwas van jonge Schreppeltjes, is de Schreppel door eeuwenlange overbejaging uiteindelijk langzaam maar zeker van de aardbodem verdwenen. Tragisch hoogtepunt van deze uitroeiing was de hongerwinter van 1944. In deze, door de Duitse bezetter veroorzaakte, zeer schrijnende periode, was volgens een verslag van Tweede Wereldoorlog beschrijver Lou de Jong, voor menig uitgehongerde Nederlander een Schreppel het laatste reddende maal.

Het verhaal gaat dat enkele dagen voor de capitulatie de allerlaatste circa honderd in Nederland broedende Schreppels tijdens een ware orgie in de traditie van 'Wein, Weib, Gesang und Gevögelt' van de Duitse Wehrmacht, in Kasteel Wildzicht te Amerongen letterlijk en figuurlijk de nek zijn omgedraaid. Het enig overgebleven, zeer vakkundig, realistisch opgezette paartje Schreppels is te zien in het Natuurhistorisch Museum Leuven in België.

Volkvogelwijsheid: Herkomst, Nederland, 17de eeuw.

"Ener maeltheydt is pas ener fhan den reycken, whanneer den kock ener Schreepel in den schootel heeft doen preycken".

Iedere week beschrijft O.C. Hoymeyer een vogel die aan zijn brein is ontsproten.

dik wijfje

Biodiversiteit reportage

Deel één van het standaardwerk voor op de boekenplank is geboren: *Nova Flora Neerlandica*. Alles wat groeit en bloeit benoemen blijkt een klus voor de fijnproever. Want wat is een soort?

Rijkdom aan soorten in poëtische geheimtaal

tekst **Monica Wesseling**
foto **Maartje Geels**

Inderdaad. Met dit boek, deze reeks, beogen we ook een kritische blik. We willen, zeg maar, twijfel zaaien. Onzekerheid én meer duidelijkheid over de werkelijke biodiversiteit."

Aan het woord is Renée Haveman, ecooloog en een van de schrijvers van de nieuwe, vermoedelijk 25 delen tellende, *Nova Flora Neerlandica*. Deel 1 – Wolfsklauwen, biesvarens, paardestaarten en varens. Het boek is net verschenen en roept vragen op. Logisch, zegt Haveman, het is ook bedoeld om "de discussie aan te zwengelen en wan-zelfsprekendheden te ontkrachten".

De nieuwe uitgave lijkt bijvoorbeeld niet direct nuttig of noodzakelijk. Temeer daar nog geen twee jaar geleden de geheel vernieuwde *Heukels, Flora van Nederland* is verschenen, het door alle botanici gebruikte standaardwerk waarin, net als in de

uiteindelijk te verschijnen serie *Nova Flora Neerlandica*, alle circa tweeduizend wilde planten van Nederland worden beschreven.

"Nee, er is in die twee jaar niets in het aantal plantensoorten veranderd", erkent Haveman, in het dagelijks leven vegetatiekundige bij het Rijksvastgoedbedrijf. "Maar de Heukels (bijna 800 gram) is een veldgids, terwijl de *Nova Flora* (per deel bijna 1300 gram) een standaardwerk voor op de boekenplank is, een werk om thuis te gebruiken. Er staan veel meer afbeeldingen in en uitgebreidere beschrijvingen van de soorten. En alle onzekerheden. Punten waarover ecologen, taxonomen, natuurbeheerders en amateurs een discussie kunnen en moeten gaan voeren."

Beladen met beide boeken lopen we het natuurgebied Zanderij in Maarn in, waar Haveman stil staat bij een varen die hij al meteen als geschubde mannetjesvaren determineert. Een makkie, zo lijkt het. Edoch, de plant blijkt problematisch, "en bewijst daarmee meteen het nut van de nieuwe serie".

Een wat ingewikkelde uitleg volgt. De geschubde mannetjesva-